

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

.....
Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	3	9
---	---	---	---

История на полската литература – III част

Преподавател: проф. дфн Панайот Карагъзов

Асистент: гл. ас. д-р Кристиян Янев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	45
	Практически упражнения	
Обща аудиторна заетост		90
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	80
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		210
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		4
ОБЩО ЕКСТ		7

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25%
2.	Тестова проверка/ колоквиум	25%
3.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът от лекции и семинарни упражнения проследява културната и литературната специфика на епохите на „Млада Полша“ и междувоенното двадесетилетие. Коментират се ключовите процеси, жанрови особености и представители в краткия, но интензивен литературноисторически период от края на XIX в. до Втората световна война (1944/5 г.). Разглеждат се художествените направления, естетическите и философските програми на полските творци в контекста на останалите европейски литератури и на предходната родна традиция. Открояват се българската преводна рецепция на творби от периода, началото на българско-полския културен диалог, както и актуалните интерпретации и вписвания на младополската и междувоенната проблематика в съвременния полски културен контекст.

Предварителни изисквания:

- Знания за предходните периоди от историята на полската литература;
- Общи познания за литературните епохи и направления от края на XIX и първата половина на XX в. от други литературоведски дисциплини като „История на славянските литератури“ и „Антична и западноевропейска литература“.

Очаквани резултати:

Очаква се студентите да познават основните художествени тенденции и творчеството на ключови младополски и междувоенни автори, както и да се ориентират в общите процеси на националната култура и литература от края на XIX и първата половина на XX в.

Учебно съдържание – лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Обща характеристика на епохата; преход от позитивизъм към модернизъм в Полша.	3
2.	Културни центрове на полския модернизъм. Краков и Закопане – духовни столици на „Млада Полша“. Феноменът „хлопомания“ сред интелигенцията в Галиция. Артистичен и бохемски живот на „Млада Полша“.	3
3.	Проза на „Млада Полша“. Стефан Жеромски (разкази и новели: „Ще ни кълват гарвани и врани“; романи „Бездомници“, „Пепелища“, „Предпролет“). Отношение към позитивистичната традиция и националната история.	3
4.	Проза на „Млада Полша“. Романи и новели на Владислав Реймонт. Опозицията град – село. Романът „Селяни“ като	3

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

	епопея на селския живот; градското пространство в романите „Обетована земя“ и „Комедиантка“.	
5.	Драматургията на „Млада Полша“. Станислав Виспянски и отношението към романтичната традиция и националните борби на поляците. Антични, митологически и съвременни мотиви в драматургията на Виспянски. Драмите „Сватба“ и „Освобождение“.	3
6.	Поезията на „Млада Полша“. Ян Каспрович („Химни“) и диалогът между човека и Бога; структура на цикъла и религиозно-философски позиции на младополския творец. Природата в поезията на Каспрович (Татрите). Стихосбирките „Шипков храст“ и „Книга на нищите“.	3
7.	Поезия на „Млада Полша“. Естетически и философски идеи на Леополд Стаф. Творческа еволюция („Сънища за мощ“, „На небесните птици“, „Цъфтящият клон“).	3
8.	Обща характеристика на междувоенния период. Държавна независимост и предизвикателствата пред полската култура и общество в двадесетилетието между войните. Културният живот: кабарета и кафенета, литературни групи и манифести.	3
9.	Кръгът „Скамандър“ и „Вядомошчи литератке“. Творчеството на Юлиан Тувим, Ярослав Ивашкевич, Антони Слонимски, Кажимеж Вежински и Ян Лехон. Женската поезия през периода: Мария Павликовска-Ясножевска и Кажимера Илаковичувна.	3
10.	Авангардната поезия: полският футуризм във Варшава и Краков. Футуризм и примитивизъм. Творчеството на Александер Ват, Анатоли Стерн, Бруно Яшенски и Станислав Млодоженец. Формизмът на Титус Чижевски.	3
11.	Краковският авангард и кръгът около „Звротница“; теоретична програма на Тадеуш Пайпер; поезията на Юлиан Пшибош и Адам Важик.	3
12.	„Вторият авангард“ – групата „Квадрига“. Константи Илдефонс Галчински и Владислав Себила. Люблинският авангард и катастрофизмът на Юзеф Чехович. Вилненската група „Жагари“. Чеслав Милош. Пролетарска поезия на Владислав Броневски.	3
13.	Витолд Гомбрович и отношението към полската традиция. Романът „Фердидурке“, драмата „Ивона, принцесата на Бургунда“.	3
14.	Лиризация на прозата; философски и психологически проблеми в новелите на Ярослав Ивашкевич. Паметта и времето в „Госпожиците от Вилко“, Ерос и Танатос в „Брезова горичка“.	3
15.	Предчувствия за приближаващата война в междувоенната литература. Поезия за окупацията и Варшавското въстание. Поколението на „Колумбовците“: Кшищоф Камил Бачински, Тадеуш Гайци.	3

Учебно съдържание – семинарни упражнения

№	Тема:	Хорариум
1.	Модернизъм, Млада Полша, декаданс, неоромантизъм, краковската бохема – терминологични особености и програми.	3
2.	Манифести на „Млада Полша“: естетически идеи, разбираня за изкуството, отношение към родната и европейската култура. Станислав Пшибишевски („Confiteor“), Артур Гурски („Млада Полша“), Зенон Пшесмицки („Борба с изкуството“).	3
3.	Поезия на „Млада Полша“. Кажимеж Пшерва-Тетмайер (любовна и пейзажна лирика, сонети); Тадеуш Мичински („В мрака на звездите“; окултизъм и луциферизъм).	3
4.	Поезия на „Млада Полша“. Болеслав Лешмян (любовна лирика, балади, поетически език).	3
5.	Проза и психоанализа в периода на „Млада Полша“. Станислав Пшибишевски („De profundis“, „Синагогата на Сатаната“), Карол Ижиковски („Сънищата на Мария Дунин“, „Палуба“).	3
6.	Драматургия на „Млада Полша“. Габриела Заполска („Моралността на пани Дулска“) и Станислав Пшибишевски („Гости“, „Сняг“, „За щастieto“).	3
7.	Литературният живот през междувоенното двадесетилетие. Авангардни манифести („Скамандър“, Бруно Яшенски, Тадеуш Пайпер, Титус Чижевски).	3
8.	Футуризъм и примитивизъм в поезията на Анатоли Стерн и Александер Ват. Творчеството на Титус Чижевски (поезия и драматургия).	3
9.	Творческото развитие на Бруно Яшенски („Обувка в ревера“, „Полският футуризъм. Баланс“, романът „Изгарям Париж“).	3
10.	Краковският авангард: характеристики на поетическия език, роля на метафората и тематични доминанти в поезията на Юлиан Пшибош („Бурми“, „Отвисоко“, „Вдън леса“) и Адам Важик („Семафори“, „Очи и уста“). „Странна история на авангарда“ на Адам Важик.	3
11.	Катастрофизъм в междувоенната поезия. Юзеф Чехович („балада от другата страна“), Владислав Себила („Мелници. Нечовешка соната“, „Песни на плъходава“), Чеслав Милош („Три зими“).	3
12.	Междувоенната проза. Бруно Шулц: сборници с разкази „Канелените магазини“, „Санаториум Клепсида“.	3
13.	Междувоенната проза. Витолд Гомбрович: „Фердидурке“.	3
14.	Станислав Игнаци Виткевич-Виткаци: теория за „чистата форма“, манифести, драматургия („Обущари“, „Сонатата на Велзевул“).	3
15.	Литературният живот по време на Втората световна война.	3

	Литературата във Варшавското гето. Поезията на Владислав Шленгел. Архивът на Рингелблум.	
--	--	--

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	„Млада Полша“: обща характеристика на периода; преход от позитивизъм към модернизъм.
2.	Манифести на „Млада Полша“ (Станислав Пшибишевски, Артур Гурски, Зенон Пшесмицки-Мириам).
3.	Прозата на „Млада Полша“. Романи и новели на Стефан Жеромски: проблематика, теми и жанрови характеристики.
4.	Прозата на „Млада Полша“. Романите на Владислав Реймонт: проблематика, теми и жанрови характеристики.
5.	Проза и психоанализа в периода на „Млада Полша“: творчеството на Станислав Пшибишевски и Карол Ижиковски.
6.	Поезията на „Млада Полша“: жанрови и тематични особености; естетически и философски идеи в поезията на Леополд Стаф и Ян Каспрович.
7.	Поезията на „Млада Полша“: жанрови и тематични особености; естетически и философски идеи в поезията на Кажимеж Пшерва-Тетмайер, Тадеуш Мичински и Болеслав Лешмян.
8.	Драматургията на „Млада Полша“: Станислав Виспянски, Станислав Пшибишевски и Габриела Заполска.
9.	Междувоеенно двадесетилетие: обща характеристика на периода. Културният живот между войните: кабарета и кафенета, литературни групи и манифести.
10.	Кръгът „Скамандър“. Творчеството на Юлиан Тувим и Мария Павликовска-Ясножевска.
11.	Полски футуризм: издания, манифести и представители.
12.	Краковският авангард и кръгът около сп. „Звротница“: представители, манифести и поезия.
13.	Втори авангард: списания и поети. Катастрофизмът в полската поезия и творчеството на Юзеф Чехович, Владислав Себила и Чеслав Милош.
14.	Междувоеенната проза: разказите на Бруно Шулиц.
15.	Междувоеенната проза: творчеството на Витолд Гомбрович.
16.	Психологическата проза на Ярослав Ивашкевич.
17.	Драматургията през междувоеенния период. Теория за чистата форма на Станислав Игнаци Виткевич. Драматургията на Витолд Гомбрович.
18.	Поезия за окупацията и Варшавското въстание: К. К. Бачински, Т. Гайци.

Библиография

Основна:

Бахнева, Калина. *Преселението на художественото слово. Полският романтизъм и модернизъм и френският символизъм в българския поетически контекст от края на XIX до 20-те години на XX век.* УИ „Св. Климент Охридски“, 1993.

Биолчев, Боян. *Станислав Виспянски. Енциклопедист на неоромантизма.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2003.

Георгиева, Десислава. *Мостове от думи. Полската литература в България в периода между двете световни войни*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1997.

Григорова, Маргрета, Янев, Кристиан (съст.). *Полската литература между двете световни войни*. – *Литературен вестник*, бр. 34, 2018.

Григорова, Маргрета. *Хоризонти и пътища на полската идентичност*. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2002.

Даскалов, Николай. *Оспорвани шедьоври. Сенкевич, Прус, Жеромски*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“, 1994.

Карагьозов, Панайот. *Полската поезия между двете световни войни*. УИ „Св. Климент Охридски“, 1996, 2019 (второ разширено издание).

Archiwum Ringelbluma. Antologia. Wstęp Jacek Leociak. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2019.

Baron-Milian, Marta. *Neofuturzy i futurości. Kryptohistorie polskiej awangardy*. Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2023.

Dybel, Paweł. *Mesjasz, który odszedł. Bruno Schulz i psychoanaliza*. Kraków: Universitas, 2017.

Dybel, Paweł. *Nieświadome na scenie. Witkacy i psychoanaliza*. Kraków: Universitas, 2020.

Hutnikiewicz, Artur. *Młoda Polska. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2023 (и предишни издания).

Kwiatkowski, Jerzy. *Dwudziestolecie międzywojenne. Wielka historia literatury polskiej*. Wydawnictwo naukowe PWN, 2024 (и предишни издания).

Nasiłowska, Anna. *Historia literatury polskiej*. Warszawa: IBL, 2022.

Śniecikowska, Beata. „Nuż w uhu”? *Koncepcje dźwięku w poezji polskiego futuryzmu*. Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2017.

Śniecikowska, Beata. *Słowo – obraz – dźwięk. Literatura i sztuki wizualne w koncepcjach polskiej awangardy*. Kraków: Universitas, 2005.

Wilkoń, Teresa. *Katastrofizm w poezji polskiej w latach 1930–1939: szkice literackie*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016.

Допълнителна:

Бахнева, Калина. *Елада и Рим в полската литература през XIX и XX век*. София: Парадигма, 2020.

Кшижановски, Юлиан. *История на полската литература*. София: „Наука и изкуство“, 1988.

Павлов, Иван, Биолчев, Боян и др. (съст.). *Преводна рецепция на европейските литератури в България*. Т. 4. *Славянски литератури*. София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“, 2002.

Giełdoń-Paszek, Aleksandra. *Obywatel Parnasu. Sztuki piękne w życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2010.

Jakóbczyk, Jan. *Kazimierz Przerwa Tetmajer. Zbliżenia*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2001.

Kisiel, Joanna, Wróbel, Elżbieta (red.). *Władysław Sebyła. Lektury*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2017.

Matuszek, Gabriela. *Stanisław Przybyszewski – pisarz nowoczesny*. Kraków: Universitas, 2008.

Pietrych, Krystyna. *Aleksander Wat – (re)lektury. Nowe konteksty, inne perspektywy*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2022.

Stabro, Stanisław. *Chwila bez imienia. O poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego*. Kraków: Universitas, 2003.

Tramer, Maciej. *Brudnopis in blanco. Rzec o poezji Władysława Broniewskiego*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2010.

Wasilewska, Diana (red.). *Między słowem. Rzec o Tytusie Czyżewskim*. Kraków: Universitas, 2017.

Дата: 20.05.2024 г.

**Съставил: проф. дфн Панайот Карагъзов
гл. ас. д-р Кристиян Янев**

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.